

NF

Vysoká škola
ekonomická v Praze
Národohospodářská fakulta

Quo vadis, národní standarde?

Tomáš Lechner

Vysoká škola ekonomická v Praze
Národohospodářská fakulta
Katedra práva

Obsah

- ✚ Prováděcí předpisy ke spisové službě
- ✚ Vývoj a postavení národního standardu
 - ▣ Včetně vývoje pojmosloví
- ✚ Role národního standardu
 - ▣ Role z hlediska definovaných rozhraní
 - ▣ Role podle zákona
 - ▣ Role podle obsahu (podle požadavků)
 - ▣ Zamyšlení nad tím, proč se objevuje tolik výjimek

Prováděcí předpisy ke spisové službě

Zmocnění pro obsah vyhlášky	Zmocnění pro obsah národního standardu
a) příjem dokumentů	a) příjem dokumentů
b) označování a evidenci dokumentů	b) označování a evidenci dokumentů
c) vedení jmenných rejstříků a využívání údajů v nich vedených	c) vyhledávání, odesílání a zobrazování dokumentů
d) rozdělování dokumentů	d) ukládání dokumentů
e) oběh dokumentů	e) vyřazování dokumentů a výběr archiválií
f) vyřizování dokumentů	f) dokumentace životního cyklu elektronického systému spisové služby
g) vyhotovování dokumentů	g) spisový a skartační plán
h) podepisování dokumentů a užívání razítek	h) transakční protokol
i) odesílání dokumentů	i) správcovské funkce
j) ukládání dokumentů	j) metadata
k) podrobnosti zpracování a strukturu spisového a skartačního plánu	
l) vyřazování dokumentů	
m) výstupní datové formáty dokumentů v digitální podobě	
n) spisovou rozluhu	
o) strukturu údajů záznamu o výsledku ověření elektronického podpisu, elektronické pečeti nebo elektronického časového razítka	
p) údaje týkající se převedení nebo změny datového formátu dokumentu obsažené v doložce podle § 69a odst. 4.	

Vývoj národního standardu (verze)

Číslo verze	Částka věstníku	Účinnost od	Počet stran	Počet kapitol	Počet příloh
1.	76/2009	1. července 2009	100	12	2
2.	101/2010	1. ledna 2011	98	12	2
3.	64/2012	11. července 2012	100	12	5
4.	57/2017	4. července 2017 (některá ustanovení až 1. května 2018)	71	11	6
5.	42/2023	1. července 2023 (přechodné období do 31. prosince 2025)	59	10	8

Vývoj pojmosloví

- ✚ Spisový plán
 - ✚ Od hierarchické struktury věcných skupin, spisů a dokumentů k hierarchické struktuře věcných skupin

- ✚ Záznam, koncept, dokument
 - Jak se postavit k tomu, že elektronický systém spisové služby podporuje také proces vytváření, vyhotovování, schvalování a podepisování elektronických dokumentů
 - ✚ Záznam -> rozpracovaný dokument (koncept) -> verzování komponent dokumentů

- ✚ Komponenta, část
 - ✚ Ve čtvrté verzi pokus o modelování vztahů => zobecnění struktury dokumentu na komponenty, které mohou být digitální nebo analogové
 - ✚ Následně opět odklon od modelování rozdělením struktury dokumentu na
 - Analogové části, například průvodní dopis, přílohy, případně obálka doručeného dokumentu
 - Komponenty = vymezený proud bitů tvořící datový soubor

Rozhraní na vzestupu

Číslo	Název	Poznámka
1	Schéma XML pro výměnu dokumentů a jejich metadat (WS API)	Schéma je určeno pro výměnu dokumentů a jejich metadat mezi informačními systémy spravujícími dokumenty a eSSL, přičemž se použije také pro export, import a přenos dokumentů. V tom případě se využijí pouze datové prvky definované ve schématu.
2	Schéma XML pro vytvoření datového balíčku SIP a pro zaznamenání popisných metadat uvnitř datového balíčku SIP	Příloha vznikla sloučením původních příloh č. 2 a 3. V příloze je odkazováno na standard METS.
3	Struktura popisných metadat pro automatizované zpracování dokumentu	Příloha naplňuje požadavky 2.4.3, 2.4.5 a 2.8.5.
4	Schéma XML pro zasílání údajů o rozhodnutí ve skartačním řízení a potvrzení přejímky s identifikátory digitálního archivu původci	Schéma je určeno pro zasílání seznamu entit vybraných za archiválie nebo entit určených ke zničení. Poskytuje tak informace pro doplnění metadat příslušných entit v eSSL. Druhou funkcí schématu je zaslání identifikátoru digitálního archivu po provedení přenosu nebo exportu k zaznamenání do eSSL.
5	Schéma XML pro export a import spisového a skartačního plánu	Schéma je určeno pro export spisového plánu, metadat věcných skupin a jejich skartačních režimů.
6	Schéma XML pro ztvárnění transakčního protokolu	Schéma je určeno pro ztvárnění obsahu transakčního protokolu nebo příslušné části transakčního protokolu.
7	Schéma XML pro migraci dat mezi elektronickými systémy spisové služby	Schéma je určeno pro migraci dat mezi elektronickými systémy spisové služby, migraci dat při spisové rozluce nebo migraci dat ze starého do nového systému (exit plán). Příloha naplňuje požadavky 2.1.4, 2.7.3, 6.3.1, 6.3.4, 6.3.5 a 6.3.6.
8	Metadata entit	Popis metadat jednotlivých entit a metadat tvořících hlavičku metadat.

Role národního standardu podle zákona

- ✿ Prováděcí předpis k zákonu č. 499/2004 Sb.
 - ✦ Národní standard, který ministerstvo zveřejní ve Věstníku ministerstva a způsobem umožňujícím dálkový přístup, stanoví požadavky na elektronické systémy spisové služby
- ✿ Ale výkon spisové služby je formován více předpisy
 - ✦ Procesními právními předpisy
 - Např. správním řádem
 - ✦ Zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů
 - ✦ Zákonem č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce
 - ✦ a mnoha dalšími
 - V mnohých případech i specifickými pro určitou oblast veřejné správy
 - Např. zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách

Role národního standardu podle obsahu

✦ **Pravidla zajišťující zásadní fungování spisové služby**

- ✦ Požadavek 5.2.12: ESSL obsah transakčního protokolu za stanovený časový úsek, nejdéle však jeden den, automaticky na konci tohoto časového úseku uloží jako dokument s komponentou v datovém formátu PDF/A nebo XML
- ✦ Požadavek 6.2.1: ESSL na základě pokynu posuzovatele skartační operace vytvoří seznam entit navržených k vyřazení, který je tvořen datovými balíčky SIP
- ✦ Požadavek 8.1.1: Rozhraní umožňuje synchronní i asynchronní komunikaci mezi informačními systémy spravujícími dokumenty původce, přičemž toto rozhraní je realizováno prostřednictvím webových služeb a schémat XSD

✦ **Pravidla upřesňující technickou stránku**

- ✦ Požadavek 2.2.4: ESSL z přijaté e-mailové zprávy automaticky vyjímá definovaná metadata

✦ **Pravidla přinášející pro uživatele nové možnosti nad rámec spisové služby**

- ✦ Požadavek 9.1.1: ESSL umožňuje správcovské roli stanovit další metadata entit nad rámec přílohy č. 8 a definovat, který prvek metadat je povinný a který volitelný

✦ **Pravidla vychovávající uživatele**

- ✦ Požadavek 7.2.14: ESSL nedovolí uživatelské nebo správcovské roli provést zneprístupnění dokumentů nebo spisů jako hromadnou operaci.

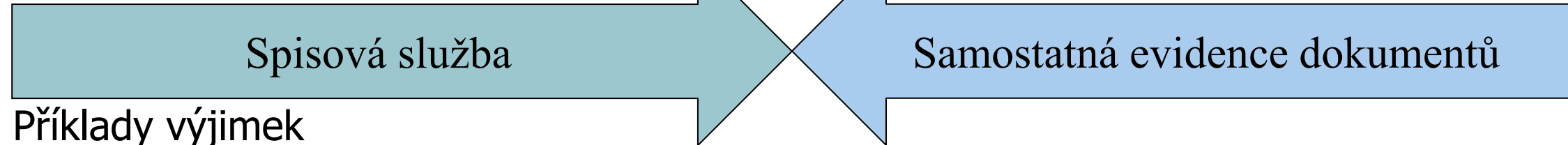
✦ **Pravidla preferující jednu z možných metodik**

- ✦ Požadavek 3.3.20: ESSL při práci s typovými spisy zobrazuje uživatelské roli entity vytvořené nebo vložené v dílech typového spisu jako entity součásti typového spisu, tj. potlačuje zobrazování dílů typového spisu.

Zamyšlení nad výjimkami

✚ Aktuální rozdělení

✚ Příklady výjimek

- ✚ Zákon č. 326/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o elektronizaci zdravotnictví, který vyjmul ze spisové služby vedení zdravotnické dokumentace
- ✚ Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech říká, že evidence cestovních dokladů plní ve vztahu k dokumentům v ní vedeným úlohu elektronického systému spisové služby podle zákona upravujícího archivnictví a spisovou službu, avšak národní standard pro elektronické systémy spisové služby se na evidenci cestovních dokladů nepoužije, kromě ustanovení týkajících se transakčního protokolu
 - Různorodé výjimky obdobného charakteru se objevují v celé řadě dalších předpisů

Kudy dál?

- ✚ Proč je spisová služba strašák, kterému se nejen původci, ale i různé zákony snaží vyhnout?
- ✚ V čem je jednodušší samostatná evidence dokumentů?
- ✚ Neměli bychom se soustředit na to, aby (nejen elektronické) dokumenty byly kvalitně vytvářeny a kvalitně uchovávány?
- ✚ Pomůže k tomu složitý popis národním standardem?

NF

Vysoká škola
ekonomická v Praze
Národohospodářská fakulta

Děkuji za pozornost

Mgr. Tomáš Lechner, Ph.D.

VŠE v Praze
Národohospodářská fakulta
Katedra práva

e-mail: tomas.lechner@gmail.com